

4 На Рівненщині спільно з інвесторами налагоджують повний робочий цикл — від вирощування лісу до виготовлення меблів та експорту продукції

5 Земельна реформа в дії: найважливіші питання про зміни у сфері землеустрою

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

ЧЕТВЕР, 1 ЛИПНЯ 2021 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№125 (6993)

ЦИТАТА ДНЯ

АНТОН КОРИНЕВИЧ:

«Щодо води, то позиція однозначна і тут не може бути дискусій — вода піде в Крим тільки після деокупації».

Постійний представник Президента України в АРК спростував фейк, що ніби дамба на Північно-Кримському каналі пропускає воду на окуповану територію

Україна — ООН: спільні цілі партнерства

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ. За участю Прем'єр-міністра Дениса Шмигала відбулося засідання Керівного комітету високого рівня із впровадження Рамкової програми партнерства між урядом України та ООН на 2018—2022 роки.

Обговорювалися основні результати виконання Рамкової програми та заплановані заходи для забезпечення досягнення спільних поставлених цілей партнерства, повідомляє департамент комунікацій Секретаріату Кабінету.

Прем'єр-міністр відзначив важливість співпраці з організаціями системи ООН у здійсненні таких ключових реформ, як боротьба з корупцією, судова реформа, децентралізація, реформи у сфері охорони здоров'я, соціального захисту та освіти.

«Цінуємо діяльність ООН в межах наданої Україні міжнародної технічної допомоги. Нині успішно реалізують 10 проєктів загальною вартістю понад 125 мільйонів доларів. Послідовна політична підтримка ООН та надання технічної, експертної і фінансової допомоги є важливими у реалізації реформ та забезпеченні стабільності в нашій державі», — наголосив Денис Шмигаль. Очільник уряду також подякував ООН за підтримку в боротьбі з COVID-19.

ЦИФРА ДНЯ

68,75%

становить на 1 червня виконання зобов'язань Міністерством оборони України від загального фінансового ресурсу державного оборонного замовлення 2021 року

Перемоги об'єднують країну

Одягнувши футболки національної збірної, члени Кабінету Міністрів привітали нашу команду з виходом до чвертьфіналу Чемпіонату Європи

ПОСТУП. Запровадження ринку землі та історична гра футбольної збірної надихають і мотивують

«Закладніки» режиму

НЕСВОБОДА СЛОВА. Українські журналісти, волонтери та юристи намагаються допомогти колегам із Білорусі, які через переслідування та репресії були змушені залишити свою країну

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

Під час нашої зустрічі вони — вимушені переселенці з Білорусі, спілкуючись рідною мовою, часто вживали слово «закладніки». Це означає заручни-

ки. Таким терміном білоруси оперували, згадуючи своїх рідних, які залишилися в Мінську чи інших містах сусідньої країни. Також це визначення було дуже доречним і стосовно їхніх фаху та чіткої громадянської позиції, адже ми спілкувалися з жур-

налістами незалежних та опозиційних до владного режиму видань. Вони, опинившись під тиском влади та її силових структур, заради власної свободи та безпеки здоров'я і життя перебралися в Україну. Не секрет, зараз наші колеги мають вирішувати питан-

ня щодо свого правового захисту і легалізації на території України. Також вони не позбавлені побутових і психологічних проблем. Утім, у згаданій ситуації журналісти з Білорусі все-таки не залишилися наодинці з проблематикою свого переїзду і перебу-

вання в Києві. А щоб обговорити спільні подальші дії для допомоги і співпраці, в столиці відбулася зустріч, яку організували Білоруська асоціація журналістів, Національна спілка журналістів України та редакція польського радіо WNet.

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 1 липня 2021 року

USD 27.2275 за 1 долар США

EUR 32.3463 за 1 євро

RUB 3.7301 за 10 рублів

AU 47850.7

AG 703.21

PT 28947.73

PD 73541.75

4 820103 080039

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ФРОНТ

«Закладніки» режиму

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Для окремих її учасників залишається необхідність зберігати конфіденційність свого місця перебування, тому цей захід відбувся в закритому форматі.

«Влада знищує незалежні медіаресурси»

«Ми спершу вирішили продовжувати працювати в соціальних мережах, однак через кілька днів зрозуміли, що це просто неможливо... Насамперед нам відімкнули електроенергію. Далі не забарилися гості з погрозовими криками типу: «Усім стати до стіни!» Спершу нам всім примітивно шили економічні злочини, а згодом взагалі почали звинувачувати в екстремізмі...» — згадує співробітник найбільш відвіданого в Білорусі незалежного інформаційно-сервісного інтернет-порталу Tut.by.

Ситуація довкола популярного сайту білоруського інтернету, журналісти якого наважилися об'єктивно розповідати про акції протесту проти режиму Олександра Лукашенка і зокрема про дії знавців представників силових структур, стала очевидним підтвердженням того, що нинішня влада сусідньої держави сприймає свободу слова, немов кістку в горлі. Ще у вересні 2020 року міністерство інформації Республіки Білорусь звернулося до суду з позовом щодо позбавлення незалежного ресурсу Tut.by статусу ЗМІ. На захист працівників медіа виступила міжнародна організація «Репортери без кордонів», політику переслідування журналістів засудили в спільній заяві щодо дотримання прав людини в РБ більше пів сотні країн, проте в січні поточного року Tut.by все-таки був позбавлений статусу ЗМІ. У березні до шести місяців було ув'язнено журналістку видання Катерину Борисевич, заарештовану ще восени.

Масові арешти колег не забарилися після влаштування силовиками обшуків офісів видання та блокування роботи домену сайту, його дочірніх сайтів, електронної

У Білорусі та в інших країнах Європи відбуваються акції на підтримку потерпілих від переслідувань і тиску влади журналістів

пошти тощо. 18 травня сайт Tut.by було заблоковано, а всі рахунки заморожено. Також силовики затримали 15 співробітників видання, серед яких і головна редакторка Марина Золотова. Формально журналістів звинувачували в можливому ухиленні від сплати податків в особливо великому розмірі, проте кілька громадських та правозахисних організацій Білорусі у спільній заяві назвали заарештованих журналістів політичними в'язнями. У середині червня представники МВС Білорусі звернулися до суду з вимогою визнати матеріали видання «екстремістськими», а тому закономірною реакцією його працівників в умовах неймовірного тиску влади стала необхідність залишити країну.

Україна — одна з тих держав, які ще в травні засудили блокування незалежного медіа та репресії проти журналістів. Не випадково немало наших колег приїхали саме в Київ. На ці реалії звернув увагу і перший заступник голови Білоруської асоціації журналістів Борис Горецький, який взяв участь у недавній зустрічі через онлайн-зв'язок. Подякувавши українським колегам за підтримку та сприяння, він підтвердив, що, на жаль, переслідування журналістів в Білорусі не припиняються. «Си-

туація дуже важка, бо влада продовжує знищувати незалежні медіаресурси, а їхніх працівників намагаються звинувачувати в екстремізмі. Далі журналістам загрожують арешти, суди, штрафи чи ув'язнення.

Немало білоруських колег, а це понад три десятки людей, вже перебувають у неволі, інші змушені виїжджати з країни. А там вони також потребують допомоги, бо в кожній державі, куди приїхали, існують свої вимоги щодо легалізації», — каже Борис Горецький.

«Можете розраховувати на нашу підтримку!»

Працівникам медіа з Білорусі, які перебралися в Україну, вже надають певну допомогу та підтримку вітчизняні волонтери, юристи, а також Національна спілка журналістів України. «Чимало білоруських колег, а це понад пів сотні журналістів, сьогодні шукають себе в нашій державі. Вони виїхали з Білорусі з міркувань безпеки, але тепер перед ними виникли інші проблеми, самотужки впоратися з якими не просто. Тому ідея нашої зустрічі — об'єднати зусилля, аби разом з юристами та правозахисника-

ми надавати їм необхідну допомогу. У стінах спілки завжди можете знайти підтримку, а ще ми готові донести ваші проблеми чи пропозиції до урядовців, аби вирішення цих серйозних питань перебувало на найвищому рівні», — запевнив білоруських журналістів голова НСЖУ Сергій Томіленко.

Певна річ, зараз перед зарубіжними колегами виникли юридичні проблеми, серед яких насамперед легалізація перебування в Україні. Вітчизняне законодавство дає дозвіл громадянам Республіки Білорусь перебувати в нашій державі 180 днів на рік. А щоб залишитися тут на більшій період, обов'язково потрібно оформити посвідку на тимчасове проживання. Є кілька підстав для отримання цього документа, але в усіх випадках потрібно зібрати немало документів. Причому існує безліч суто бюрократичних перешкод, які дивують і вражають не тільки наших гостей.

Насамкінець. Днями стало відомо, що незалежний портал Tut.by видалив із загального доступу у своїх соціальних мережах пости за весь 2020-й та за першу половину 2021 року, а також відмовився від позначки верифікації в Телеграмі. У редакції пояснили цей крок тим, що хочуть убезпечити своїх співробітників та читачів у зв'язку з позовом МВС Білорусі про визнання матеріалів Tut.by «екстремістськими». 24 червня суд мав винести рішення за згаданим позовом, однак його розгляд поки відтерміновано.

Український конституціоналізм в архівних документах

Віра ФАЗЛЄЄВА,
провідний архівіст ЦДАЗУ,
для «Урядового кур'єра»

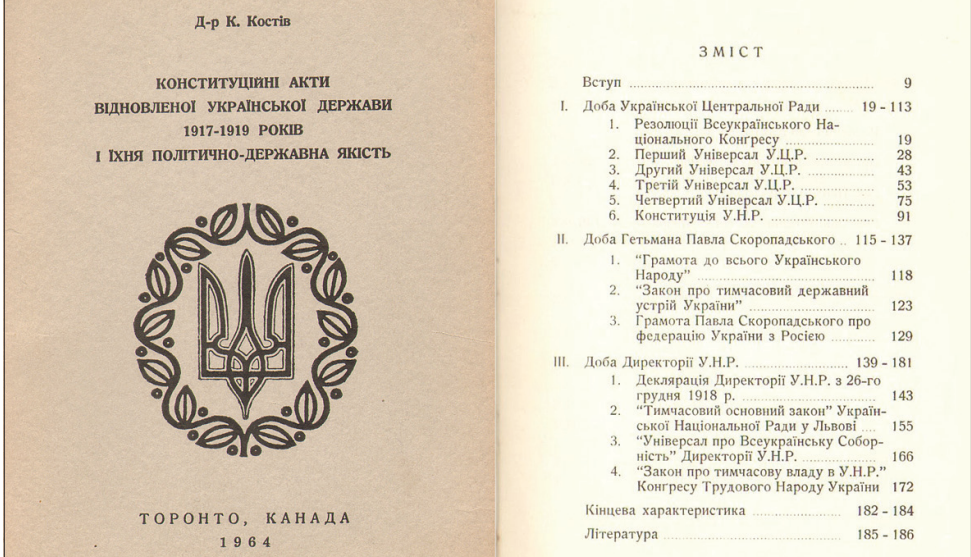
Історії України існували акти, які мали конституційний характер. Про це розповідають архівні документи Центрального державного архіву зарубіжної українки (ЦДАЗУ), спеціально створеного для збереження документальної спадщини українства, розпорошеного по світах. Особливість цих документів полягає у тому, що створювали їх як на теренах України, так і поза її межами. Вони інтелектуальне надбання не одного покоління української політичної еміграції.

Конституційні процеси в Україні мають багатовікову історію і беруть свій відлік ще з часів Київської Русі й Галицько-Волинського князівства, коли діяла «Руська правда». Проте першим конституційним проектом, який взяв за мету закріплення права української нації на самостійну державу, була Конституція Пилипа Орлика

(1710 р.). Саме проголошення права Української держави на суверенітет, підняття українського питання на рівень європейської політики, започатковане в ній, знайшло продовження в наступні століття.

Важливе місце в розвитку конституційних процесів посідають документи доби визвольних змагань (1917—1921 рр.), зокрема: «Конституція Української Народної Республіки (Статут про державний устрій, права й вільності Української Народної Республіки)» 1918 р., «Закон про тимчасовий державний устрій України» 1918 р., «Закон про тимчасове Верховне Управління та порядок законодавства в УНР» і «Закон про Державну Народну Раду» 1920 р., де втілювалися ідеї українського конституціоналізму.

Перебуваючи на чужині або в українських землях, що опинилися в складі інших держав, українці активно долучалися до розроблення конституційних проектів, пропонуючи власні настанови, що базувалися на

Обкладинка й зміст праці К. Костива «Конституційні акти відновленої Української держави 1917—1919 років і їхня політично-державна якість», 1964 р.

тягості національних конституційних традицій, плекаючи надію колись повернутися на історичну Батьківщину.

На особливу увагу заслуговують «Основи майбутньої

держави». Документ створено в роки Другої світової війни за межами України, він має чітко виражений конституційний характер, адже в ньому не лише задекларовано ідеї незалеж-

ності української держави, а й основні права та соціальні гарантії людини.

Минуло не одне десятиліття, поки в Україні постала нагальна потреба в конституційному

закріпленні основ суспільного і державного ладу, що зазнали істотних змін лише після ухвалення 24 серпня 1991 р. Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України та його затвердженні на Всенародному референдумі 1 грудня 1991 р. Етапи цього процесу можна простежити завдяки публікаціям в українських зарубіжних періодичних виданнях, таких як «Наше слово» (Польща), «Українське слово» (Франція), «Свобода» (США). Так, американський тижневик у 1996 р. опублікував повний текст Конституції України.

Нині Україна проходить чи не найважливіше за часи своєї незалежності чергове випробування — на єдність і територіальну цілісність. Відтак Конституція, зберігаючи ключові принципи і положення, в сучасних динамічних умовах має адекватно реагувати на глобальні зміни й виклики часу, які слід неодмінно фіксувати як документальні свідчення нашого надскладного і драматичного сьогодення.

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

ДОКУМЕНТИ

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди (у формі обміну нотами) між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про продовження дії Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про співробітництво у сфері науки та технологій

Верховна Рада України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**
Угоду (у формі обміну нотами) між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про продовження дії Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про співробітництво у сфері науки та технологій від 4 грудня 2006 року, яка набирає чинності з дати останнього письмового повідомлення про виконання Сторонами внутрішньодержавних процедур, необхідних для продовження строку дії цієї Угоди, ратифікувати.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
3 червня 2021 року
№ 1522-IX

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 30 червня 2021 р. № 661
Київ

Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1007

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**
Внести у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1007 «Про утворення Міжвідомчої робочої групи з питань погашення заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення)» (Офіційний вісник України, 2020 р., № 89, ст. 2862) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 30 червня 2021 р. № 661

**ЗМІНИ,
що вносяться у додаток до постанови
Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1007**

- Позиції
«Міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, голова Міжвідомчої робочої групи
Перший заступник Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, заступник голови Міжвідомчої робочої групи»
замінити такими позиціями:
«Перший віце-прем'єр-міністр України — Міністр економіки, голова Міжвідомчої робочої групи
Заступник Міністра економіки, заступник голови Міжвідомчої робочої групи».
- Доповнити додаток такою позицією:
«Представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (за згодою)».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 30 червня 2021 р. № 662
Київ

Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Українському інституту книги для підтримки книговидавничої справи та популяризації української літератури у світі

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**
Внести до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Українському інституту книги для підтримки книговидавничої справи та популяризації української літератури у світі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 638 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 59, ст. 2023; 2020 р., № 39, ст. 1277, № 73, ст. 2307), зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 30 червня 2021 р. № 662

**ЗМІНИ,
що вносяться до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті
Українському інституту книги для підтримки книговидавничої справи
та популяризації української літератури у світі**

- Підпункт 6 пункту 4 після слів і цифр «у 14 томах» доповнити словами «, підготовки, видання та доставки книжкових видань творів української літератури, в тому числі книжкових видань на виконання актів Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України».
- Пункт 9¹ викласти в такій редакції:
«9¹. За рахунок бюджетних коштів за напрямом, визначеним підпунктом 6 пункту 4 цього Порядку, здійснюються витрати на підготовку та видання у 2020 — 2021 роках повного академічного зібрання творів Лесі Українки у 14 томах у паперовій та електронній формі (далі — зібрання творів), а також витрати на підготовку, видання та доставку книжкових видань творів української літератури, в тому числі книжкових видань на виконання актів Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України (далі — книжкові видання).
МКІП організовує та проводить мистецький конкурс проєктів щодо підготовки та видання зібрання творів, книжкових видань відповідно до Положення, що затверджується МКІП.
Зібрання творів та книжкові видання спрямовуються: публічним бібліотекам, бібліотекам державних та комунальних закладів вищої освіти та наукових установ для поповнення їх фондів, МЗС для популяризації української літератури за кордоном, установами, визначеним у переліку одержувачів обов'язкового безоплатного примірника видань України, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 2002 р. № 608 «Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів» (Офіційний вісник України, 2002 р., № 19, ст. 965) (далі — бібліотеки та установи).
Книжкові видання, видані на виконання Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 36, ст. 2154), спрямовуються спеціальним бібліотекам навчальних закладів (шкільним бібліотекам).
Інститут:
організовує роботу з підготовки та видання зібрань творів та книжкових видань;
укладає в установленому законодавством порядку договори про закупівлю послуг, пов'язаних з підготовкою, виданням (за результатами мистецького конкурсу проєктів щодо підготовки та видання зібрань творів, підготовки та видання книжкових видань) та доставкою зібрань творів та книжкових видань;
здійснює оплату наданих послуг згідно з укладеними договорами, видатковими накладними, актами приймання-передачі наданих послуг та іншими підтвердними документами;
забезпечує доставку зібрань творів та книжкових видань до бібліотек та установ;
розміщує електронні видання зібрань творів та книжкових видань в Українській цифровій бібліотеці та/або на офіційному веб-сайті Інституту з наданням безоплатного доступу до них.
Обсяг витрат на доставку зібрань творів та книжкових видань до бібліотек та установ за відповідними поштовими адресами не може перевищувати 5 відсотків їх вартості.
Інститут може здійснювати попередню оплату послуг, пов'язаних з підготовкою та виданням зібрань творів, що згідно з договорами про закупівлю передбачається надати протягом поточного чи наступного бюджетного періоду, у розмірі до 70 відсотків суми договору на строк не більше шести місяців.».

Інна ОМЕЛЯНЧУК,
«Урядовий кур'єр»

Мій сусід працює складальником меблів на ТОВ «Морган Феніче», що в Квасиліві неподалік Рівного. І хоча робота важка й потрібно викладатися, Віталій давно перестав дивитися в бік Польщі — нинішній рівень оплати праці його цілком влаштовує. Та й сам підхід дисциплінує: краще працюєш — більше заробляєш.

Це підприємство з іноземною інвестицією на ринку вже понад 10 років, і лише нарощує обсяги. М'які меблі, виготовлені переважно з місцевої сировини, йдуть виключно на експорт.

Додану вартість залишаємо вдома

«Саме за таким алгоритмом і маємо рухатися, експортуючи не деревину, а вироби з неї, залишаючи додану вартість на рідній землі», — каже народний депутат від Рівного, заступник голови комітету з питань податкової та митної політики Верховної Ради Олександр Ковальчук.

Кілька років тому він почав шукати можливості для створення деревообробно-меблевого кластеру: саме кластерний підхід майже безпрограшно спрацює на розвиток у Європі та світі.

Справді, чому б Україні не збільшити експорт меблів із нинішнього 21 мільярда гривень на рік вдєсятеро чи навіть удвадцятєро?

«Це цілком реально, — стверджує Олександр Ковальчук. — Сьогодні в Україні закладають підвалини розвитку одразу чотирьох меблевих кластерів. Перший запрацює на Рівненщині. Він стане потужним стимулом для економічного розвитку регіону до 2030 року: залучимо понад мільярд євро українських та іноземних інвестицій, створимо до 10 тисяч робочих місць».

Фантастика? Ні.

Принаймні перший інвестор на Рівненщину вже прийшов, створивши приватний індустріальний парк «Кроноспан-Рівне» на території нового деревообробного заводу «Кроноспан». Поруч із сировинною базою, розмістять свої виробництва меблевики. Днями тут побували голова виконавчого комітету Нацради реформ Михайло Саакашвілі та заступниця міністра економіки Ірина Новікова.

Виробники нарікають насамперед на непрозорість ринку деревини. Звідси — штучний брак

Фото з сайту facebook.com/kronospan.rivne

На території нового деревообробного заводу «Кроноспан» розмістять свої виробництва меблевики. Днями тут побували голова виконавчого комітету Нацради реформ Михайло Саакашвілі та заступниця міністра економіки Ірина Новікова

ДОВІДКА «УК»

Лісистість Рівненської області одна з найвищих у державі — 38%.

Її промисловий комплекс забезпечує 67% загальнодержавного обсягу виготовлення фанери, 22% — деревостружкових плит, 17% — розпиленої деревини, 100% — сірників.

Питома вага деревообробної та меблевої промисловості в структурі експорту в області вже сьогодні становить 42%. Ідеться про Німеччину, Францію, Бельгію, Австрію, Польщу, Угорщину, Італію.

Загалом за останній рік експорт меблів з України зріс на 400 мільйонів доларів (або на 80%).

його конкурентність. Тут уже на рівні уряду потрібен діалог із міжнародними партнерами задля повного скасування дозволів на такі перевезення. Але в Європі, вочевидь, побоюються конкуренції — ось і квотують доступ українського виробника на ринок. І не лише на меблевий. Це питання економічної частини угоди про асоціацію з Євросоюзом, і вирішувати його треба в Брюсселі.

Голова Рівненської ОДА Віталій Коваль днями представив потенціал області на першій в Україні міжнародній меблевій B2B виставці-конференції Furniture of Ukraine Business Expo.

«На Рівненщині матимуть підтримку представники деревообробного та меблевого бізнесу — учасники індустріального парку. Йдеться передусім про пошук та належне оформлення земельних ділянок та об'єктів нерухомості, пільги з розмитнення

та розтермінування сплати ПДВ у разі ввезення імпортного устаткування, можливість пільг зі сплати майнового та земельного податків на територіях тих чи тих громад. Адже наше спільне завдання — налагодити повний робочий цикл: від вирощування лісу до виготовлення та експорту готової продукції», — каже Віталій Коваль.

До речі, в області на випередження спрацювали в кадровому питанні: на новітньому обладнанні кваліфікованих верстатників та столярів уже готують у трьох навчально-практичних центрах в Рівному, Сарнах та Сосновому. Причому, на такому, яке в роботодавців з'явиться лише завтра... Якщо вони достойно оплачуватимуть працю цих фахівців, молодь залишиться на рідній землі. Це стратегічне завдання держави, щоб українці створювали валовий внутрішній продукт на власних теренах.

Насамкінець. Нині до деревообробно-меблевого кластеру Рівненщини ввійшли провідні підприємства обох галузей: Свиспан-Лімітед, ОДЕК Україна, Українські лісопильні, Морган Феніче і Кроноспан. Тут уже рахують дні до запуску першої лінії, в яку інвестували чверть мільярда євро. А на в'їзді в Рівне нещодавно з'явилася потужна компанія з виробництва комплектуючих для меблів. Суміжники самі підтягуються ближче до сировинної бази.

Але двері кластеру залишаються відчиненими для всіх, хто хоче створювати додану вартість у нашому перспективному регіоні. Це підприємства деревообробної, меблевої, швейної галузей, дизайну та логістики. Тобто Рівненщина має всі шанси стати меблевим центром України.

КОРИСНО ЗНАТИ

Земельна реформа в дії: найважливіші питання про зміни у сфері землеустрою

Передача державних земель у власність громад — процес важливий та історичний. Територіальні громади зможуть забезпечити кращий контроль та управління землями, а надходження до місцевих бюджетів покращать добробут містечок і сіл. Утім за довгі роки хаотичного централізованого управління, панування тіньової економіки та корупційних схем люди розучилися почуватися господарями на власній землі та мають безліч питань і навіть побоювань щодо земельної реформи. У цьому документі зібрано найпопулярніші та найважливіші питання, які виникають у громад щодо земельного законодавства. Дати відповіді взялися експерти із земельних питань, юристи, фахівці Держгеокадастру.

Загальні

1. Які землі сільськогосподарського призначення можуть продаватися з 1 липня 2021 року?

Згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020, з 1 липня можуть продаватися виключно землі сільськогосподарського призначення приватної форми власності. Винятком є можливість громадян викупити земельні ділянки, які належать їм на праві постійного користування, на праві довічного успадкованого володіння або оренди (якщо така оренда виникла шляхом переоформлення права постійного користування до 2010 року), із державної або комунальної власності, якщо такі земельні ділянки були надані їм для ведення селянського (фермерського) господарства.

2. Як змінити цільове призначення земельної ділянки за межами населеного пункту?

Зміна цільового призначення земельних ділянок за межами населених пунктів відбуватиметься або через розробку землепорядної документації, або в спрощеному порядку, коли достатньо волевиявлення особи, якщо був розроблений і затверджений комплексний план просторового розвитку громади. Цільове призначення може бути змінено лише в межах дозволених видів використання земель, встановлених комплексним планом просторового розвитку громади.

3. Приватні фірми пропонують платні програми для обліку та контролю за землями. Чому не існує подібного безкоштовного проєкту?

Відповідно до ухваленого Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» № 1423-IX, в Україні орієнтовно до 27 серпня планується впровадження автоматизованої системи моніторингу земельних відносин, у межах якої здійснюватиметься облік та відстежування стану земельних відносин. Адміністратором цієї системи буде державне підприємство, що займається адмініструванням Державного земельного кадастру. Система використовуватиме дані Державного земельного кадастру, Реєстру речових прав, податкової служби, державної статистики та інших органів. Користування буде безкоштовним, а всі дані розміщуватимуться у відкритому доступі.

4. Як відбувається передача земельних ділянок, статус яких не визначено, із державної власності в комунальну?

Усі землі та земельні ділянки за межами населених пунктів (за нечисленними винятками) уже перейшли в комунальну власність із моменту набрання чинності Законом № 1423-IX, тобто з 27 травня 2021 року. Винятком є ділянки, право державної власності на які вже зареєстровано. Якщо це так, щоб відповідна державна земля перейшла в комунальну власність, треба внести відповідні зміни до Реєстру речових прав за заявою громади.

Водний фонд

1. За межами населених пунктів землі промисловості та водного фонду теж переходять у розпорядження громад?

Так. Крім тих, які перебувають у постійному користуванні державних підприємств, на яких розташовані нерухомі об'єкти права державної власності, а також деяких інших, що визначені в п. 24 Перехідних положень Земельного кодексу України.

2. Як здійснюється розпорядження землями водного фонду?

Розпорядження землями водного фонду здійснюється громадами або органами державної влади. Землі водного фонду можуть бути передані в оренду разом із розташованим на них водним об'єктом за результатами земельного аукціону.

Громади

1. У який спосіб землі сільськогосподарського призначення передаватимуться територіальним громадам після набрання чинності Законом № 1423-IX?

Усі землі та земельні ділянки за межами населених пунктів (за нечисленними винятками) уже перейшли в комунальну власність із моменту набрання чинності Законом № 1423-IX, тобто з 27 травня 2021 року. Винятком є ділянки, право державної власності на які вже зареєстровано. Якщо це так, щоб відповідна державна земля перейшла в комунальну власність, треба внести відповідні зміни до Реєстру речових прав за заявою громади.

2. Які повноваження мають зараз громади щодо самоврядного контролю в земельній сфері?

Самоврядний контроль скасовується, але після введення в дію відповідних положень Закону № 1423-IX (із 26 травня 2022 року) виконавчим радам громад будуть делеговані певні функції

Фото з сайту ua-realt.com

ції державного контролю: їм надаються повноваження з контролю за самовільним зайняттям земельних ділянок, їх використанням за цільовим призначенням, боротьби з бур'янами тощо. Щоб отримати контрольні повноваження, відповідні ради повинні будуть прийняти окреме рішення.

3. На публічній карті знайдено земельні ділянки державної власності, які не передано ОТГ. Коли і в який спосіб вони будуть передані?

Після введення в дію Закону №1423-IX (із 27 травня 2021 року) органи державної власності вже не можуть розпоряджатися такими ділянками. Якщо такі земельні ділянки підлягають передачі в комунальну власність, відповідна громада, яка має намір розпорядитися такими землями, повинна сама звернутися для здійснення реєстраційної дії.

4. Чи потрібно укладати додаткові угоди про заміну сторін у договорах оренди на землі сільськогосподарського призначення, які Головне управління передало в комунальну власність територіальним громадам?

Укладати додаткові угоди необов'язково, але вони можуть бути укладені за домовленістю сторін.

5. Чи розробляється програма з обліку земель і землевласників (користувачів) для застосування в територіальних громадах?

Щоб вести облік земель і землевласників (користувачів), громада має створити власний геоportal. Передбачено, що відповідно до Закону № 711, який набирає чинності 24 липня 2021 року, дані комплексного плану просторового розвитку громад будуть опубліковані у відкритому доступі на геопорталах громад, національному геопорталі та інших геопорталах, які вибере громада. На розробку таких планів передбачається виділення субвенції з держбюджету.

6. Громада може фінансувати роботи із землеустрою лише на землях комунальної власності чи на землях усієї громади?

Громада може фінансувати роботи із землеустрою на території всієї громади на землях будь-якої форми власності, адже Законом № 1423 до законодавства було внесено відповідні зміни.

7. Як громаді обчислити площу або проінвентаризувати польові дороги та укласти договори оренди?

Потрібно звернутися до сертифікованого землевпорядника для виготовлення землепорядної документації, зареєструвати ці земельні ділянки в Державному земельному кадастрі, а права на них — у Державному реєстрі речових прав, після чого можна передавати їх в оренду землекористувачам.

8. Чи мають переважне право на отримання земельної ділянки у власність жителі громади?

Ні, не мають.

Охорона земель

1. Які розширення повноважень сільської ради передбачено у сфері охорони та раціонального використання земель громади?

Згідно із Законом № 1423, відповідні положення якого набиратимуть чинності 26 травня 2022 року, після затвердження комплексного плану просторового розвитку громади в разі прийняття радою відповідного рішення виконавчі органи відповідної громади можуть набувати повноваження зі здійснення державного контролю у сфері охорони та використання земель за дотриманням цільового призначення земельних ділянок, щодо самовільного зайняття та забур'янення.

2. Чи можна отримати в оренду чи власність землі історико-культурного призначення?

Землі історико-культурного призначення передаються в оренду з урахуванням режимності використання таких земель, які передбачає Закон № 1423, і без зміни цільового призначення.

3. Якими є повноваження та функції інспектора з контролю за використанням та охороною земель у територіальній громаді після набрання чинності Законом № 1423?

Повноваження інспектора визначаються відповідно до Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель».

Аукціони

Як зараз провести земельні торги? Лише в електронному форматі?

Після підписання Президентом законопроекту № 2195 і введення його в дію земельні торги проводитимуться виключно в електронному форматі.

Кадастр

1. Як громаді отримати копії укладених Держгеокадастром договорів оренди на земельні ділянки, що були передані до комунальної власності?

Громада може надіслати запит до територіального управління Держгеокадастру.

2. Коли в кадастрі можна буде побачити відомості про всі земельні ділянки, зареєстровані до 1 січня 2013 року, і де брати інформацію про їхню приналежність?

Законом України № 340 (про протидію рейдерству) Кабінету Міністрів доручено до 1 січня 2022 року забезпечити складання електронних документів, що містять відомості про результати робіт із землеустрою, за якими здійснювалося формування земельних ділянок, та правовстановлюючих документів на земельні ділянки, речові права на які (документи, що посвідчують права на них) зареєстровано до 1 січня 2013 року, але відомості про які відсутні в Державному земельному кадастрі, а також здійснення державної реєстрації таких ділянок. У разі відсутності такої документації або якщо вона не містить потрібної інформації, необхідно провести відповідні роботи із землеустрою.

3. Як розв'язати проблеми накладання земельних ділянок?

Закон України про Державний земельний кадастр та порядок його ведення визначає порядок виправлення помилок у відомостях. Зокрема, це стосується проблеми накладання земельних ділянок. Якщо помилку можна виправити без змін метричних характеристик земельної ділянки, таке виправлення може здійснюватися кадастровим реєстратором без розробки документації із землеустрою. В інших випадках виправлення здійснюється з розробкою відповідної документації.

Правове поле / Законодавство / Оподаткування

1. Куди звертатися за виявлення порушень у використанні земель?

Потрібно звернутися до ради територіальної громади, до державного інспектора з використання та охорони земель, інспектора громади з використання та охорони земель або до Державної екологічної інспекції України.

2. У який спосіб і коли встановлюватимуться адміністративні межі громад?

Відповідно до Закону № 1423 межі громад встановлюються за домовленістю між суміжними громадами за землепорядною документацією. Громади самі затверджують ці межі.

3. 2 лютого 2021 року Верховною Радою України ухвалено Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо єдиної правової долі земельної ділянки та розміщеного на ній об'єкта нерухомості)» (законопроект № 0850). Цей закон набрав чинності?

Ні, закон очікує підписання Головою Верховної Ради України та передачі на підпис Президенту України.

4. Щороку ми сплачуємо податок із доходів фізичних осіб, військовий збір і земельний податок. Скільки платитимемо після 1 липня 2021 року?

Розміри й види податків та зборів не зазнавали змін.

5. Як я зрозумів, із нового законодавства буде вилучено норми про постійне користування. Чи не підвищить це ризик рейдерських захоплень?

Чинне земельне законодавство не передбачає жодних змін у цій частині, тож жодних додаткових ризиків не виникає.

6. Чи продовжується право постійного користування землею за умови продажу частини будівель, розташованих на цій земельній ділянці?

Продовжується пропорційно до частини будівлі, яка залишилась у власності.

Оренда

Чи можна розірвати договір оренди землі в судовому порядку через несплату орендної плати, якщо на цій земельній ділянці розташоване нерухоме майно — власність боржника?

Розірвати договір у разі систематичної несплати орендної плати можна, але нерухоме майно боржника все одно залишиться на земельній ділянці. Можна звернутися до суду з метою примусового стягнення заборгованості з орендної плати. Далі в разі невиконання відповідного судового рішення задоволення вимог може відбуватися шляхом продажу майна, що є власністю боржника.

